Eesti Kontsert

LASTEKONTSERT

Kadril küüned külmetavad

VÄRVI KADRISANT JA MARDISANT

E 2. NOVEMBER 12.00 Estonia kontserdisaal
K 4. NOVEMBER 12.00 Pärnu kontserdimaja
N 5. NOVEMBER 12.00 Jõhvi kontserdimaja
P 8. NOVEMBER 12.00 Estonia kontserdisaal
T 10. NOVEMBER 12.00 Vanemuise kontserdimaja

LASTEKONTSERT

Kadril küüned külmetavad

ETV tütarlastekoor
Cätlin Mägi torupill, parmupill
Kava kunstiline juht, kontserdi juht ja dirigent **Aarne Saluveer**

Veljo Tormis

Kooritsükkel „Eesti kalendrilaulud“:
mardilaulud, kiigelaulud, kadrilaulud

Produtsent **Tuuli Metsoja**
Produtsendi assistendid **Laura Schotter, Berit Eriste**
Kava koostasid **Mirelle Uibokand, Karin Sarv, Tiina Talts**
Illustratsioonid **Elina Sildre** · Küljendus **Kleer Keret Tali**

MUSTAD KUUED, VALGED HÕLSTID

Eesti rahvakalendris on 10. november märgitud mardipäevaks, vanasti tähistas see sügiseste põllutööde lõppu. Mardilaupäeval, 9. novembril, käidi mardisanti jooksmas: tahmaste või maskeeritud nägudega, tumedates riietes kahtlased tüübid kolistasid uste taga ja nõudsid sisselaskmist. Mardisandid lasti tingimata tuppa: nad laulsid, tantsisid, soovisid pererahvale head vilja- ning karjaõnne. Jah, nad tahtsid maiustusi ka, aga palju väärtuslikuma tõid nad kaasa: sandi õnnistusest ei söandanud keegi ilma jääda.

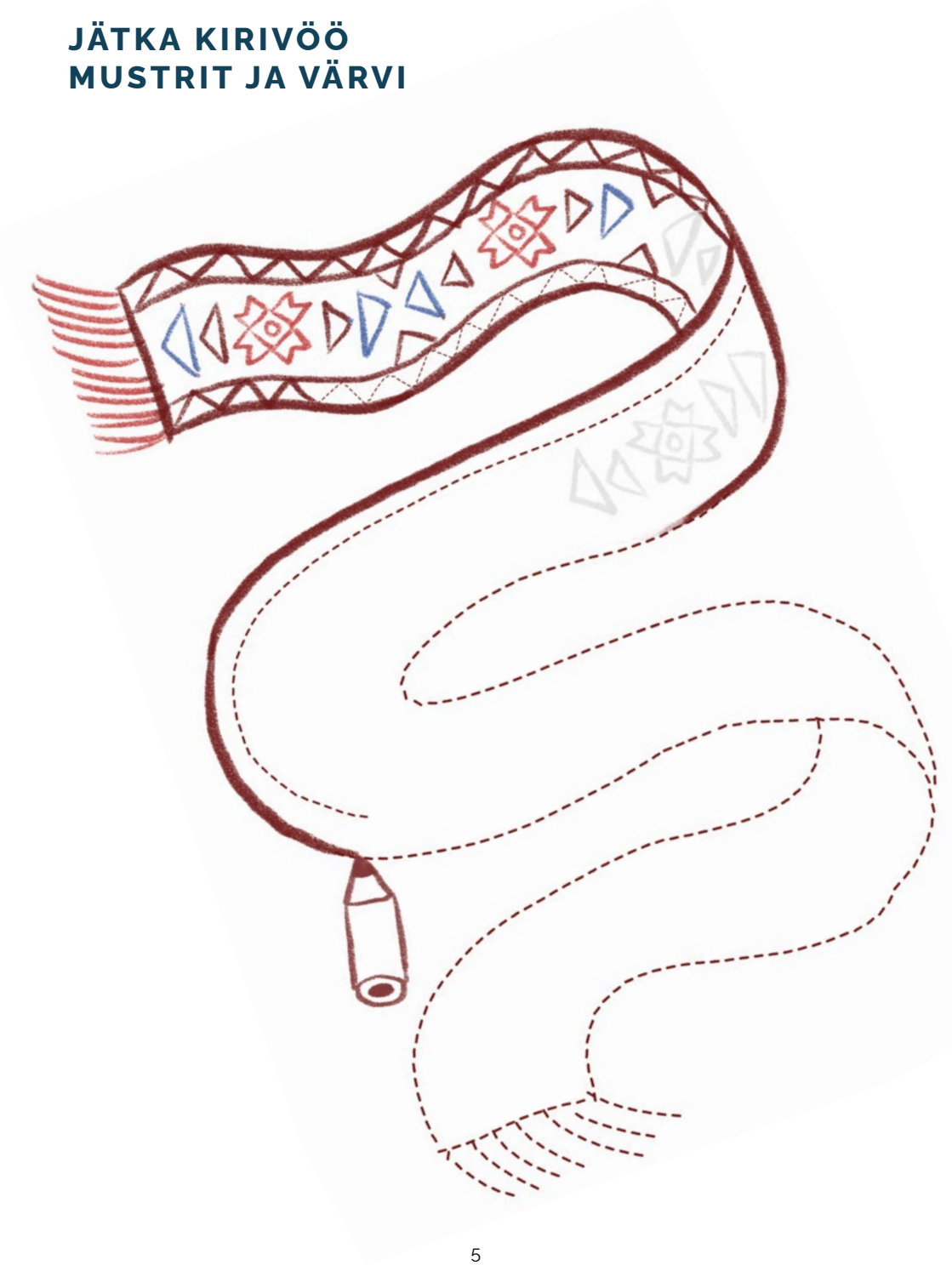
Kadripäev on 25. novembril, heledates kleitides-mantlites, mardisantidest märksa pidulikumas riietuses kadrisandid rändasid perest peresse kadrilaupäeval, 24. novembril. Neilgi oli kombeks laulda, tantsida ja perele rikkust ning õnne soovida. Iseäranis head lambaõnne, et ikka villu saaks. Mardid tulid musta kuuega, Kadrid tõid heleda olekuga justkui valguse tuppa.

Miks nad sandid on? Eestikeelne sõna 'sant' tuleb ladinakeelsest sõnast 'sanctus', millega saab seostada 'püha' ja 'pühakuid' – muistsest ajast, kui kerjusmungad ringi rändasid, almust palusid ja ande endast veelgi viletsamatele jagasid. Kindel ei saa olla, kuipalju rahvakalender kirikukalendrit arvesse tahtis võtta, aga igatahes mälestatakse kristlikus kultuuris püha Martinust ja püha Katariinat, need langevad mardi- ja kadripäevaga peaaegu kokku.

Muidugi, sina tead kõige paremini oktoobri viimasel päeval möllavat Halloweeni. Seegi on tegelikult pühakute päeva (1. november) eeltähistus. Tänapäeval ongi lapsed pigem Halloweeni kui martide-kadride eksperdid. Veidi ju sama asi, ent peaksid kindlasti teadma: Halloweeni kombestik pärineb kristlikust keldikultuurist, kõrvitsad kasvasid Ameerikas aga juba ammu enne Kristuse sündi.
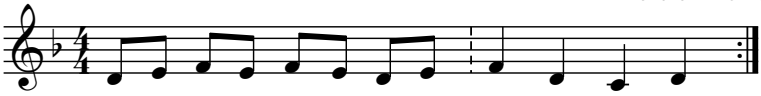
Nii mardi- kui kadrisandid tavatsesid pererahvale mõistatusi esitada. Mõista, mõista sinagi (kui välja ei mõtle, uuri hoolega kavalehte – vastused on siin peidus).

JÄTKA KIRIVÖÖ MUSTRIT JA VÄRVI

MÄRDI LAUL

Karula kihelkond

Las-ke sis-se Mär-di-san-d, mär - ti, san - ti
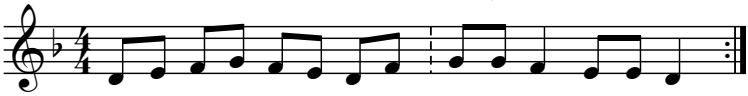

Laske sisse Märdisandi, märti, santi
Märdi omma kaugelt tullu, märti, santi
Märdi jala külmatese, märti, santi
Märdi varba valutese, märti, santi
Märt ei taha lehmaliha, märti, santia
Pull om lehma nuusutanu, märti, santi
Märt taht puhast aniliha, märti, santi
Nee ei ole näljasandi, märti, santi
Nee om lusti, nalja sandi, märti, santi

KADRI TÄNAMINE

Viis: Rõuge kihelkonnast 1983. a.
Sõnad: Rõuge ja Urvaste kihelkonnast

Tä-nu tei-le pe-re-e-ma ka-dri-ko, kad-ri-ko

Tänu teile pereema, kadriko, kadriko
Teiseks tänu pereisa, kadriko, kadriko
Meida nõnda vastu võtmast, kadriko, kadriko
Õnne teile pereema, kadriko, kadriko
Teiseks õnne pereisä, kadriko, kadriko
Viska sisse viljaõnnõ, kadriko, kadriko
Kalda sisse karjaõnne, kadriko, kadriko
Peretüt rel peiuõnne, kadriko, kadriko
Küll neil palju kosilasi, kadriko, kadriko
Kes neid tahtvat ära võtta, kadriko, kadriko
Kosjad tulnud teised läinud, kadriko, kadriko
Sada saani lävel seisnud, kadriko, kadriko
Siin om tubli talurahvas, kadriko, kadriko

MÕISTATUSED

**KAKS EMA, KÜMME POEGA,
KÕIK ÜHENIMELISED?**

**ÜKS TAMM, TAMMEL KAKSTEIST HARU,
IGAL HARUL NELI PESA, IGAS PESAS KUUS MUNA
JA KULDLEHT?**

**HULLEM KUI HUNT, KANGEM KUI KARU,
ISE MAGUSAM KUI MESI?**

**PIKEM PUIST, PIKEM MAIST,
MADALAM KUI MAAROHI?**

ÜKS HIIR, KAKS SABA?

ARUTLEMISEKS

**MIS SA ARVAD, MIKS ON NII LÄINUD,
ET HALLOWEEN ON POPULAARNE, AGA MARDI- JA
KADRISANDIKS KÄIAKSE VÄGA HARVA?**

**KUJUTLE, ET LÄHED MARDISANDINA MOODSASSE
KÕRGHOONESSE SANTIMA: LOETLE, MIDA KÕIKE SA
PERERAHVALE SOOVIKSID?**

**MILLINE LAUL VÕI HETK JÄI SULLE KONTSERDILT
KÕIGE PAREMINI MEELDE? MIKS?**

**MILLISEID RAHVAPILLE SA KONTSERDIL KUULSID?
MILLISE PILLI KÕLA OLI KÕIGE PÕNEVAM?**

**MIKS ON SINU ARVATES OLULINE RAHVALAULE
JA TRADITSIOONE ALLES HOIDA?**

EESTI KONTSERDI HOOAJA TOETAJAD

Balbiino
VALMISTAME RÕÕMU

LIVIKO
anno 1898

Jazz
PESULAD

SELVER
Hea mõte

myfitness
world class gym & studios

/eestikontsert

/eesti_kontsert

eestikontsert.ee